

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

opracowany na potrzeby

Zespołu Szkół nr 5 im. Tadeusza Tańskiego w Stargardzie

rok szkolny 2017/2018

WSTĘP

Zespół Szkół nr 5 im. Tadeusza Tańskiego w Stargardzie jest szkołą ponadgimnazjalną, w której funkcjonują klasy Szkoły Branżowej I Stopnia i Technikum. Uczniowie tych szkół, pomimo wybranej w gimnazjum szkoły ponadgimnazjalnej, stają przed wyborami, które często wymagają szerokiego dostępu do informacji zawodowej oraz profesjonalnej pomocy doradcy. Stale zmieniający się rynek pracy stawia coraz wyższe wymagania w zakresie kompetencji a zmieniające się kierunki działalności gospodarczej powodują powstawanie nowych dotychczas nieistniejących zawodów. Dlatego ważne staje się wyposażenie uczniów w umiejętności podejmowania decyzji dotyczących kariery zawodowej, które decydują o całej drodze życiowej jednostki. Ważnym jest więc stworzenie takiego systemu wspierania uczniów i doradztwa zawodowego, który zapewni uczniom rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych kompetencji i zainteresowań – w aspekcie własnych pragnień i ich realizacji w rzeczywistym życiu. System doradztwa ma również zadanie nauczania umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, podejmowania racjonalnych decyzji oraz uświadomienie konsekwencji dokonywanych wyborów. Ponadto system doradztwa ma wykształcić u uczniów umiejętność radzenia sobie ze zmianami poprzez szybką adaptację oraz wychodzenia naprzeciw nowym sytuacjom i wyzwaniom zawodowym, do uczenia się ustawicznego i ciągłego podnoszenia kompetencji, umiejętności i kwalifikacji.

Wewnątrzszkolny system doradztwa stanowi ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku dalszego kształcenia. System określa role i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty i metody pracy. Głównym założeniem tego systemu jest po pierwsze: zapewnienie, poprzez zintegrowane działania doradcy zawodowego wspólnie z innymi pracownikami szkoły, każdemu uczniowi profesjonalnego wsparcia w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery edukacyjno – zawodowej, po drugie: pomoc w nabywaniu kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole oraz po trzecie: wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne do właściwego poruszania się po współczesnym rynku pracy.

Spis treści

I. Podstawy prawne szkolnego doradztwa zawodowego.....	3
II. Cele wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego	4
III. Realizatorzy i uczestnicy wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.....	5
IV. Zadania szkolnego doradcy zawodowego	7
V. Formy i metody działań realizowane w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.	7
VI. Czas i miejsce realizacji programu	9
VII. Przewidywane korzyści i rezultaty (efekty) z realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.....	9
VIII. Ocena i ewaluacja.....	10
IX. Wykaz instytucji do współpracy w ramach realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.....	10

I. Podstawy prawne szkolnego doradztwa zawodowego

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017r. poz.59).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017r. poz.60).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016r. poz.1943).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017r.,poz.1591).

II. Cele wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

Cel ogólny:

Przygotowanie uczniów do dokonania świadomego i trafnego wyboru dalszej drogi edukacyjnej oraz wyboru zawodu.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- a) zna swój potencjał edukacyjny, psychologiczny (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia);
- b) posiada informacje na temat różnych grup zawodowych (charakterystyka wykonywanej pracy, wymagania do wykonywania konkretnego zawodu, przeciwwskazania zdrowotne);
- c) rozwija swoje umiejętności i zainteresowania, wie jak się uczyć;
- d) rozwija umiejętności pracy w zespole (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne);
- e) prezentuje postawę szacunku do pracy;
- f) zna czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu;
- g) rozwija umiejętność podejmowania decyzji;
- h) jest otwarty i przygotowany na wyzwania współczesnego świata (gotowość do zmian);
- i) zna zasady systemu kształcenia w Polsce oraz ofertę edukacyjną szkół i uczelni wyższych.

Nauczyciele:

- a) potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- b) wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu określić jego ścieżkę edukacyjną i zawodową;
- c) umożliwiają rozwój zainteresowań i zdolności uczniów;
- d) realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z zaleceniami;
- e) wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- f) włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w realizowanie doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- a) są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- b) znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu;
- c) znają ofertę edukacyjną szkół oraz uczelni wyższych i zasady oraz terminarz rekrutacji;
- d) angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody i zakłady pracy);
- e) wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych.

III. Realizatorzy i uczestnicy wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego realizowany będzie przez społeczność szkolną: dyrekcję szkoły, nauczycieli i wychowawców, specjalistów, uczniów i ich rodziców. Szkoła będzie w tym zakresie współpracowała z instytucjami i organizacjami wspierającymi jej pracę (m. in. Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, uczelniami wyższymi, Powiatowym Urzędem Pracy, zakładami pracy).

Wychowawcy na lekcjach wychowawczych wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego, kierują uczniów potrzebujących pomocy do doradcy zawodowego na konsultacje, prowadzą zajęcia na temat poznawania siebie i o tematyce zawodowej, uczą sposobów organizacji pracy własnej, wyznaczania celów.

Na każdym przedmiocie nauczyciele realizują podstawę programową odnosząc się do doradztwa zawodowego. Analiza podstawy programowej kształcenia ogólnego i programów nauczania poszczególnych przedmiotów ogólnokształcących, pozwoliła ustalić przykładowe treści realizowane z doradztwa zawodowego w naszej szkole:

Lekcja przedmiotowa	Realizowane treści
język polski	autoprezentacja, prezentacja, selekcja informacji za źródeł naukowych w kontekście podanego tematu, perswazja i argumentacja przedstawionej tezy, budowanie tekstu retorycznie poprawnego, pisanie wypowiedzi w formie CV, listu motywacyjnego, podania, ogłoszenia.
języki obce	określanie własnego hobby, mówienie o sobie, o swoich zainteresowaniach, poznawanie słownictwa odnoszącego się do cech osobowych, pisanie korespondencji formalnej, poznawanie zawodów, poznawanie słownictwa związanego z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem, rozmowa kwalifikacyjna (dialog z pracodawcą), pisanie CV.
wos, historia	poznanie własnej osobowości, poznanie potrzeb człowieka, szanowanie praw i obowiązków człowieka i obywatela, wypełnianie różnego rodzaju formularzy, promowanie postaw humanitarnych, poznanie podstawowych zasad obowiązującego prawa w Polsce.
religia	poznanie osobowości ludzkich, kształtowanie poczucia własnej wartości, wartości moralne w różnych zawodach, określenie własnych celów życiowych – powołanie do zawodu, praca jako wartość.
technologia informacyjna	wyszukiwanie i gromadzenie informacji w Internecie, przedstawienie usług i form działania technologii informacyjnej (e-banki, e-nauka, e-learning), poruszanie się po wirtualnym rynku pracy, uświadomienie potencjału Internetu.
matematyka	rozmowy i dyskusje z uczniami dlaczego uczymy się matematyki, jaka jest jej przyszłość w życiu codziennym, wskazanie gałęzi wiedzy, w których podstawą jest matematyka np. budownictwo, elektronika, mechanika, nauki ekonomiczne, stolarstwo, wskazywanie zawodów, które wymagają bardzo dobrej znajomości matematyki np. geodezja, księgowość, rachunkowość, sprzedawca, przygotowanie uczniów do egzaminów maturalnych, wspieranie nauczycieli przedmiotów zawodowych w przygotowaniu ucznia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, rozwiązywanie zadań praktycznych np. wyliczenie kosztów

	remontu, obliczenie podatku dochodowego, wypełnianie PIT, wybór dobrej lokaty.
podstawy przedsiębiorczości	przygotowanie do wykonywania pracy zawodowej, do wejścia na rynek pracy, przygotowanie ucznia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, przygotowanie do rozwiązywania zadań praktycznych.
edukacja dla bezpieczeństwa	kształtowanie ochrony życia i zdrowia własnego oraz innych, przygotowanie ucznia do indywidualnego ratownictwa przedmedycznego w nagłych stanach zagrożenia życia, promowanie postaw humanitaryzmu – międzynarodowa pomoc humanitarna oraz zagadnienia z prawa humanitarnego, poznawanie zasad rekrutacji do służb mundurowych w szczególności Sił Zbrojnych RP, zapoznanie z pracą w służbach obrony cywilnej, wolontariat – idea i uczestnictwo.
fizyka	maszyny proste - dźwignie – omówienie zawodów budowlanych, mechanicznych, przekazywanie wiedzy o szkodliwości hałasu, elementy astronomii, elektryczności, robotyki i automatyki.
biologia	umiejętność udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, prawidłowe żywienie (dietetyka), zastosowanie genetyki i techniki inżynierii genetycznej (biotechnologia), higiena wypoczynku, eliminacja stresu.
chemia	zasady bhp w pracowni chemicznej (laborant), pierwsza pomoc w przypadku poparzeń środkami chemicznymi oraz zatrucia środkami chemicznymi (ratownictwo medyczne), właściwości chemiczne i fizyczne wybranych pierwiastków i ich związków (w budownictwie, metalurgii, hutnictwie, farmacji, włókiennictwie), sporządzanie roztworów o znacznym stężeniu (laborant, farmaceuta, lekarz, strażak).
geografia	rynek pracy w Stargardzie i powiecie stargardzkim, bezrobocie w Polsce, struktura zatrudnienia w Polsce, poszukiwane zawody, przemysł nowych technologii, problemy globalizacji.
godzina z wychowawcą	umiejętność komunikowania się, samopoznanie, radzenie sobie ze stresem, autoprezentacja, budowanie poczucia własnej wartości, wybór zawodu, zajęcia integracyjne, rozmowy indywidualne.
wychowanie fizyczne	omawianie zaleceń dotyczących aktywności fizycznej w zależności od płci, okresu życia i rodzaju pracy zawodowej, uczniowie wykonują ćwiczenia kształtujące i kompensacyjne w celu przeciwdziałania negatywnym dla zdrowia skutkom pracy, w tym pracy w pozycji siedzącej i przy komputerze; wyjaśnienie, dlaczego zdrowie jest wartością dla człowieka i zasobem dla społeczeństwa oraz na czym polega dbałość o zdrowie w okresie młodości i wczesnej dorosłości – zgodnie z treściami podstawy programowej.
biblioteka	korzystanie z Internetu, udostępnianie informatorów o studiach wyższych.

W przypadku realizacji podstawy programowej kształcenia w zawodach i tzw. przedmiotów zawodowych – treści doradztwa edukacyjno – zawodowego, dalszej ścieżki kariery czy uzyskania nowych kwalifikacji (na bazie nowych umiejętności i kompetencji) są wprowadzane przez cały okres nauki, są integralną częścią procesu dydaktyczno – wychowawczego realizowanego

w Zespole Szkół nr 5 im. Tadeusza Tańskiego w Stargardzie. W przypadkach szczególnych – konieczności zmiany kierunku kształcenia(zawodu wyuczanego) należy wspierać ucznia i jego rodzinę w podejmowaniu decyzji drugiego wyboru, tak by był on jak najbardziej trafny i umożliwił kontynuowanie nauki bez wielkich strat dla ucznia, ze wspieraniem go i ukierunkowaniem na sukces w postdecyzji zawodowej.

IV. Zadania szkolnego doradcy zawodowego

Jednym z zadań współczesnej szkoły jest przygotowanie uczniów do pełnienia ról społeczno – zawodowych. Nauczyciele na lekcjach przedmiotowych włączają zagadnienia z doradztwa zawodowego, aby zapewnić ciągłość działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. Zadaniem doradcy jest stała współpraca z nauczycielami oraz wspieranie młodzieży i rodziców uczniów w zdobyciu wybranego zawodu oraz przygotowaniu się do wyzwań przyszłości, w tym do ustawicznego uczenia się.

Rekomendowane działania dla szkolnego doradcy zawodowego to:

- wspieranie dyrektora szkoły, kadry kierowniczej i nauczycieli w realizacji zadań związanych z doradztwem zawodowym, orientacją zawodową i zachodzącymi zmianami;
- wspieranie młodzieży w odpowiedzialnym przygotowaniu się do dorosłego życia – osobistego i zawodowego;
- dalsza konsekwentna i systematyczna realizacja zadań własnych;
- aktualizacja informacji i wiedzy dotyczącej doradztwa zawodowego i udostępnianie jej zainteresowanym osobom;
- realizacja innych, związanych z doradztwem zawodowym, przedsięwzięć i projektów na rzecz społeczności szkolnej;
- konsultowanie zadań z zakresu doradztwa z pedagogiem szkolnym, pielęgniarką, Radą Pedagogiczną, Samorządem Uczniowskim i rodzicami oraz pracodawcami.

V. Formy i metody działań realizowane w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

1) Formy adresowane do uczniów:

- diagnoza i analiza potrzeb na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet;
- indywidualne konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi), tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły;
- zajęcia grupowe pozwalające na odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych, ukazujące potrzebę planowania własnej przyszłości zawodowej;
- zajęcia grupowe nakierowane na rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych: komunikacji, współpracy, przezwyciężania stresu;
- zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań, filmy zawodoznawcze;

- zajęcia uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny) oraz służące rozwijaniu i doskonaleniu umiejętności autoprezentacji i prowadzenia rozmowy wstępnej (kwalifikacyjnej) z pracodawcami.
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- wyjścia i wycieczki szkolne do zakładów pracy;
- praktyki zawodowe w zakładach pracy;
- realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów;
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno – zawodowej (o zawodach, rynku pracy, możliwościach kształcenia i zatrudnienia, zasadach rekrutacji na uczelnie wyższe) w postaci prasy, informatorów, folderów oraz programów multimedialnych;
- udział w targach edukacyjnych.

2) Formy adresowane do rodziców uczniów:

- indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli oraz doradców zawodowych na terenie szkoły;
- zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły np. poprzez przedstawienie wykonywanych przez siebie zawodów;
- udostępnianie informacji edukacyjnych (prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad oraz terminów rekrutacji) i zawodowych (o zawodach przyszłości).

3) Formy adresowane do nauczycieli:

- udział w szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą;
- śledzenie losów absolwentów.

4) Formy adresowane do środowiska lokalnego:

- spotkania z przedstawicielami szkół oraz uczelni wyższych;
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm i zakładów pracy;
- współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły m.in. Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną.

Metody pracy doradczej:

- metody aktywizujące (burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów, mapy myślowe – wspólne pracowanie nad rozwiązywaniem problemu);
- drama (krótkie scenki i inscenizacje, odgrywanie ról, metody plastyczne – komiksy, plakaty);
- metody audiowizualne – wykorzystanie Internetu jako narzędzia zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, filmy edukacyjne;
- gry i zabawy rozwijające myślenie strategiczne;
- trening komunikacji i zachowań społecznych, mini – wykłady, pogadanki i debaty.

VI. Czas i miejsce realizacji programu

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na obowiązkowych zajęciach z doradztwa zawodowego, na lekcjach wychowawczych i przedmiotowych oraz poza szkołą, w trakcie praktyk zawodowych, poprzez udział uczniów w wyjściach i wycieczkach, podczas spotkań i imprez edukacyjnych związanych z wyborem dalszej drogi kształcenia i poznawaniem zawodów.

VII. Przewidywane korzyści i rezultaty (efekty) z realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

Przewidywane korzyści z realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

1) Dla uczniów i rodziców:

- świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe;
- dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej;
- kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów;
- mniej niepowodzeń szkolnych, zachęcanie do nauki i pracy;
- ułatwienie wejścia na rynek pracy dzięki poznaniu procedur pozyskiwania i utrzymania pracy;
- pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci;
- przygotowanie uczniów do pełnienia ról społecznych.

2) Dla szkoły:

- lepsze wyniki edukacyjne uczniów oraz wyniki egzaminów zewnętrznych;
- zwiększenie konkurencyjności szkoły;
- realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.

3) Dla środowiska lokalnego:

- zwiększenie szansy znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów świadomych oczekiwań rynku pracy;
- podejmowanie właściwych decyzji, efektywnie przeciwdziałających bezrobociu;
- zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej konieczności racjonalnego planowania rozwoju zawodowego przez jednostki;
- promocja lokalnych instytucji i zakładów pracy.

Oczekiwane efekty z realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

Uczeń po zrealizowaniu zajęć potrafi:

- rozpoznać swoje mocne i słabe strony;
- potrafi dokonać adekwatnej samooceny;

- wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności;
- racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno – zawodową;
- współpracować w zespole;
- sporządzać CV i list motywacyjny;
- skutecznie się zaprezentować;
- zachować się asertywnie;
- dopasować kompetencje do zawodu;
- sprawnie się komunikować;
- przewidzieć skutki działań.

Efektem końcowym realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego jest przygotowanie absolwenta do wyboru dalszego kształcenia zgodnie z własnymi zdolnościami i zainteresowaniami oraz zapotrzebowaniami rynku pracy, umożliwiającego funkcjonowanie na krajowym i unijnym rynku pracy.

VIII. Ocena i ewaluacja

Realizacja wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego powinna opierać się na stałym monitorowaniu, ewaluacji i kontroli podjętych działań. Kontrola powinna być dokonywana w celu usprawnienia i ulepszania realizowanych zadań lub wytyczenia nowych form pracy. Wykorzystana zostanie do tego technika wywiadu i obserwacji. Ewaluacja pozwala także zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania – co pozwala na długoterminowe planowanie działań.

IX. Wykaz instytucji do współpracy w ramach realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

W ramach realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego Zespół Szkół nr 5 współpracuje z następującymi instytucjami i zakładami pracy:

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Stargardzie;
- Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie;
- Centrum Kształcenia Zawodowego w Stargardzie;
- Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie;
- Fabryka Volkswagen Poznań;
- Fabryka Volkswagen Wolsburg;
- Cargotec Poland w Stargardzie;
- Bridgestone Stargard;
- Spółdzielcza Agrofirma Witkowo;
- zakłady pracy powiatu stargardzkiego w których uczniowie Zespołu Szkół nr 5 w Stargardzie odbywają praktyki zawodowe.